

ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ЩОДО СТАНУ ТА ЗМІСТУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Фінансова система України пройшла тривалий шлях розвитку, який характеризувався особливостями модифікації, рівнем зрілості, історичними, соціальними та іншими ознаками. У наукових колах щодо фінансової системи обговорюються три концепції її праворозуміння, а саме фондова концепція, інституційна та посуб'єктна концепції [1, с. 64]. Згідно з фондовою концепцією класифікацію слід здійснювати, виходячи з особливостей фінансових фондів, які є характерними для відповідної національної економіки. До безсумнівних переваг цієї концепції належить пояснення існування фінансів як відносин, зумовлених необхідністю формування та використання відповідних майнових фондів. До недоліків належить прояв фінансової системи як наслідок дії фінансового механізму, як певний результат, що оформлює та деталізує фінансові відносини. Крім того, ця позиція не охоплює фінансових відносин, що не приводять до утворення або використання майнових фондів.

Інституційна концепція виходить з функціональної своєрідності окремих фінансових інститутів, таких як державні доходи, державні видатки, страхування, державний кредит, банківський кредит, грошовий обіг тощо. Водночас ця концепція недостатньо уваги приділяє систематизуючим ознакам, що пояснюють єдність фінансових механізмів, діючим спільно тільки в кінцевому випадку. Посуб'єктна концепція базується на визначенні органу, що здійснює управління фондом або інститутом чи володіє речовим правом певного виду щодо мобілізованих фінансових ресурсів. Тут виділяється бюджет, позабюджетні фонди, фінанси господарюючих суб'єктів, страховий фонд, кредитний фонд, муніципальні фінанси, інвестиційні фонди тощо. Покладання функцій на той чи інший орган держави чи зняття такої функції, так само як і надання права ведення діяльності відповідного виду, не може визнаватися об'єктивним критерієм. На підтримку однієї або іншої концепції висловлюються різні думки. Усе викладене свідчить про відсутність єдиних підходів до розуміння природи, суті та змісту фінансової системи.

Юристи фінансисти розглядають фінансову систему як сукупність взаємозалежних, взаємодіючих фінансових інститутів, яку можна характеризувати у двох аспектах: як сукупність фінансових інститутів, що опосередковують формування і використання грошових фондів; як сукупність державних органів і установ, що здійснюють фінансову діяльність. У науці фінансового права під елементом фінансової системи розуміють фінансово-правовий інститут, що має матеріальний (предметний) зміст. Як і будь-який інститут права, фінансово-правовий інститут становить систему взаємопов'язаних норм, що регулюють відносно самостійну сукупність суспільних відносин у сфері фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування. Кожен з інститутів фінансової системи виконує певну функцію: або фонду грошових коштів (такими є бюджети всіх рівнів, фінанси підприємств), або методу, що сприяє нормальному функціонуванню фінансової системи держави (такою є грошова система), або мобілізації грошових коштів до відповідних фондів держави (такою є податкова система) [3, с.46]. Кожний з інститутів фінансової системи, у свою чергу, може розглядатися як система. Отже, фінансову систему можна розглядати як складний, цілісний, структурний, динамічний, відкритий, гнучкий, ефективний організм, що взаємодіє із середовищем, тому що фінансова система виступає невід'ємною частиною соціально-економічної системи.

Сучасна фінансова система України проходить шлях приближення її складових до євроінтеграційних процесів. Проблема інтеграції України у європейський фінансовий простір є багатопланою і передбачає вирішення кількох завдань: трансформація національної фінансової системи всі складові якої мають реально функціонувати на ринкових засадах; гармонізація українського фінансового законодавства з міжнародними критеріями і вимогами; інституційне забезпечення, а саме розвинені банківська система, інституції фондового ринку, страхові компанії, з якими могли б і мали б бажання співпрацювати іноземні партнери, так і відповідний інвестиційний клімат у країні; забезпечення стабільності її національної грошової одиниці. Без цього неможливе взаємне стикування народно господарських комплексів, розвиток довгострокових ділових стосунків, участь у багатосторонніх інвестайційних проектах. Важливо, те що втрачається інтерес іноземних інвесторів до економічних зв'язків; взаємодія з міжнародними фінансовими інституціями, що є головними ідеологами функціонування міжнародної фінансової системи. Незважаючи на великий обсяг поставлених завдань, вітчизняна фінан-

сова система здійснює певні кроки по їх реалізації. На сучасному етапі йде вирішення питання наповнення нових форм оподаткування ринковим змістом, відповідно до зазначених вище завдань по вступу до Євро-союзу.

Література

1. Латковська Т.А. Поняття та структура сучасної фінансової системи України // Право та Державне управління – 2011 р. – № 1 – С. 64 – 68.
2. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посіб. / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2007. – 194 с.
3. Фінансове право України: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / [Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, Н. Ю. Пришва та ін.]. – К.: Правова єдність, 2009. – 395 с.
4. Кучер Г.В. Розвиток фінансової системи України в період світової глобалізації // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2008 – № 4 – С.17-22.

УДК 347.73(043.2)

Устинова І.П.,
к.ю.н., доцент
Демиденко А.С.,
студентка,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВІ ЗАХОДИ ІНВЕСТУВАННЯ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Вантажні і пасажирські перевезення, що здійснює вітчизняний повітряний транспорт, займають незначне місце у загальному обсязі транспортних послуг. Але головна перевага повітряного транспорту полягає в швидкості доставки пасажирів і термінових вантажів на великі відстані. Авіаційний транспорт – це усі види підприємств, організацій та установ, діяльність яких спрямована на створення умов та використання повітряного простору людиною за допомогою повітряних суден.

Володіючи конкурентними перевагами на світовому авіаринку, Україна поки що не може їх використати в повному обсязі через недо-

статній рівень бюджетного та позабюджетного фінансування розвитку авіаційної галузі.

На сьогодні, головними проблемами повітряної підгалузі транспорту є: комплектація парку, будівництво і реконструкція об'єктів авіаційно-виробничої інфраструктури, структурна реорганізація керування авіаційним транспортом, підвищення конкурентноздатності вітчизняних авіакомпаній [3, с.6-11]. Одним із факторів створення цих проблем є недостатнє фінансування повітряного транспорту. Існуючі на сьогодні пропозиції щодо вирішення проблеми фінансування заходів реформування повітряного транспорту, як повноправної складової макроекономічної системи держави, можна звести до певних узагальнених економічних моделей, які характеризуються не ринковими, а адміністративними ознаками.

В умовах зростання пасажирських та вантажних авіаперевезень, необхідно здійснювати фінансування капіталовкладень в основні фонди авіапідприємств, а також збільшити частку позабюджетного фінансування в загальних обсягах інвестицій, які вкладаються в реалізацію проєктів з розвитку авіатранспортної інфраструктури.

В наш час діє Державний спеціалізований фонд фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність. Кошти з цього Фонду використовуються на утримання апарату інспекції з безпеки польотів, служб авіаційної безпеки, сертифікації експлуатантів та підтримання льотної придатності повітряних суден, льотної служби, придбання обладнання, приладів, оренду приміщень, фінансування робіт з розслідування авіаційних пригод, забезпечення авіаційної безпеки та безпеки польотів, інші витрати, передбачені кошторисом; фінансування витрат на участь України у міжнародних авіаційних організаціях, забезпечення підписання міжнародних договорів України про повітряне сполучення та зовнішню діяльність, розроблення авіаційних правил, стандартів і технологій [1].

Недолік фінансування завдань, що стоять перед повітряним транспортом, полягає у тому, що вони не передбачають самонаповнення й збільшення грошових ресурсів господарюючих суб'єктів шляхом їх самозаробляння. Фонди, які формуються у галузі повітряного транспорту, не є ефективними, тому що не мають у своїй основі дієвого фінансового механізму регулювання. Вони вимагають постійного підживлення з бюджету, податкових відрахувань або залучення державних фінансів [2, с. 8].